

**Priming
aktivující
sociální
stereotypy a
výkon
v mentálním
testu**

**Alena
Kyseláková**

Celkové hodnocení

Označila bych studii za zdařilou a promyšlenou, především co se kontroly podmínek postupu experimentu týče.

Jasně a dopodrobna vysvětluje **všechn postup** výzkumu, zdůvodňuje výhody a nevýhody zvolených kroků, **hojně** pracuje s literaturou, a to jak v úvodu, tak v diskusi. Zejména velmi oceňuji práci s uvažováním nad možnými úskalími designu výzkumu a jeho výsledky (co všechno mohlo respondenty ovlivňovat, možné nežádoucí intervenující proměnné, vysvětlení různých aspektů, které mohly ovlivnit výsledky studentů, specifika experimentu v reálných podmínkách apod.). Autor také ukazuje své konkrétní zásahy, jak tyto nežádoucí vlivy eliminoval. V případě experimentu v reálných podmínkách se autor maximálně snažil zachovat si kontrolu nad podmínkami, což také vysvětluje a dokládá. Úvahy nad validitou výzkumu (testování specifických znalostí a možná nesoustředěnost účastníků výzkumu) bych ale nezařadila do cílů výzkumu.

V cílech výzkumu jsem **spíše** postrádala hypotézu/y nebo alespoň nějaké zdůvodnění proč se chce autor zabývat daným problémem, proč opakovat holandskou studii v českých podmínkách a proč na vysokoškolských studentech (mají nějaká specifika?), stejně tak jako v diskusi mi chybělo porovnání rozdílů mezi českými a holandskými podmínkami, které mohly ovlivnit odlišné výsledky výzkumu. Holandskou studii bych možná o něco více přiblížila a popsala, hlavně její parametry. Autor sice některá možná specifika českého prostředí naznačuje, ale ponechává je dalšímu podrobnějšímu výzkumu. Měla jsem z cílů výzkumu dojem, že právě porovnat české a holandské podmínky, vedle záměru provést experiment v reálných podmínkách (tedy jinak), je cílem výzkumu. Jinak bych si kladla otázku, proč vlastně opakovat stejný experiment znovu.

Z **lehko** napravitelných nedostatků bych jmenovala, že mi nepřišly publikované výsledky úplné, zejména mi chyběl údaj o hladině spolehlivosti měření. Možná by mohlo studii pomoci zamyšlení nad velikostí vzorku a způsoby aktivace primingu. Autor v úvodu snad až příliš dopodrobna vysvětluje pojem priming, i v jeho variantách irelevantních výzkumu (vliv na motoriku), pojmu sociálního stereotypu a jak jej aktivovat věnuje poměrně málo prostoru. Autor nevysvětluje, proč nebylo možné použít kontrolní skupinu, která by nebyla vystavena primingu. Část diskuse vysvětlující fungování primingu bych uvítala spíše v úvodu.

Za zásadní nedostatek považuji autorovu snahu získat v datech signifikantní výsledek, jakoby ho apriori

---

očekával (skrytá hypotéza výzkumu?), jde až na hranici tzv. rybaření v datech, kdy extrahuje ve vzorku další a další skupiny, přestože musím uznat, že dobře zdůvodňuje, proč tak činí (odlišná pečlivost přípravy na test ve skupinách). Mimochodem ani zkoumání skupin mužů a žen zvlášť nebylo naznačeno v cílech výzkumu, natož vydělení specifické skupiny mužů. I v diskusi se autor zabývá spíše existencí vztahu, i když jej de facto ve svém výzkumu nenalezl(a). Chyběl mi tak jasný závěr studie vyvozený z cílů.

Přes tuto kritiku chci znovu zdůraznit, že autor odvedl velmi poctivou a pečlivou práci.

Silné stránky (za co chválit)

- Opora ve výzkumech, vysvětlení výsledků za pomoci dalších teoretických poznatků
- Velká snaha o podchycení problémů s nechtěnými proměnnými, kontrola nad postupy
- Podrobné vysvětlování všech možných úskalí designu výzkumu
- Podrobné vysvětlení pojmu priming v úvodu výzkumu (i když možná až zbytečné souvislosti)
- Jasnost a přehlednost postupu výzkumu, lze si jej až plasticky představit

Slabé stránky (náměty na zlepšení)

- Nebyl vysvětlen důvod, proč vůbec holandskou studii opakovat v českých podmínkách (možné rozdíly shrnuje až v předposledním odstavci jako možné náměty pro jiné výzkumy)
  - Nebyla explicitně stanovena hypotéza
  - Možné rybaření v datech – snaha nalézt signifikantní rozdíl za každou cenu, rozdělení na muže a ženy a ještě podskupinu mužů určitých oborů, což nebylo předestřeno v cílech/hypotéze výzkumu
  - Přestože výsledky nebyly signifikantní, v diskusi vysvětluje spíše existenci vztahu mezi proměnnými nebo původní holandský výzkum (mělo být spíše v úvodu)
  - Nevysvětluje pojem aktivace sociálního stereotypu
-

Otázky pro autora studie

1. Proč jste se rozhodl(a) pro tento výzkum? Kam teorii či praxi Váš výzkum posunul/obohatil?
  2. Jsou VŠ studenti vhodnou skupinou účastníků výzkumu? Proč ano, proč ne?
  3. Z jakého důvodu nebylo možné mít kontrolní skupinu bez jakéhokoli primingu pro porovnání s ostatními dvěma?
  4. Co znamená aktivace stereotypu a jak lze provádět? Jak se lišila aktivace v původním holandském výzkumu
-

---

od aktivace ve Vašem výzkumu?

5. V čem jste shledal(a) podobnosti nebo rozdíly mezi holandským a Vaším výzkumem?
